

DIZAYN SOHASI KADRLARI TAYYORLASH DARS JARAYONLARIDA IJTIMOIY TARMOQLARDAN FOYDALANISH

Raximov Sh.I.

*O‘zbekiston jurnalistika va ommaviy kommunikatsiyalar
universiteti o‘qituvchisi (shohruxraximov092@gmail.com)*

Annotatsiya: Maqolada dizayn sohasi kadrlari tayyorlashda ijtimoiy tarmoqlardan foydalanishning o‘rni, dars jarayonlariga integratsiyalash usullari, samarali foydalanish yondashuvlari va xavf-xatarlar haqida so‘z boradi. Ta’limda zamonaviy texnologiyalardan foydalangan holda talabalarni kreativ fikrlashga, amaliy ko‘nikmalarni shakllantirishga va professional rivojlanishga yo‘naltirish muhimligi asoslab beriladi.

Zamonaviy texnologiyalar, ayniqsa raqamli kommunikatsiya vositalari, ta’lim tizimiga sezilarli o‘zgarishlar olib keldi. O‘quv jarayonida innovatsion yondashuvlar, interaktiv platformalar, masofaviy ta’lim shakllari va ijtimoiy tarmoqlarning joriy etilishi o‘quvchilar va talabalar uchun ta’limni yanada qiziqarli, samarali va zamon talablariga mos qiladi. Xususan, dizayn sohasi kadrlari tayyorlashda ijtimoiy tarmoqlardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Sababi, dizayn — bu faqatgina nazariy bilim emas, balki amaliy ko‘nikmalar, kreativ yondashuv va zamonaviy vositalar bilan ishlashni talab qiladigan sohadir.

Dizayn yo‘nalishida ta’lim olayotgan yoshlar ko‘p hollarda ijtimoiy tarmoqlarda faol bo‘lishadi. Ular uchun bu faqat aloqa vositasi emas, balki o‘z ishlarini namoyish etish, tahlil qilish, ilhom olish va o‘rganish maydonidir. Ushbu maqolada dizayn sohasi kadrlari tayyorlashda dars jarayonlarini ijtimoiy tarmoqlar bilan integratsiyalash imkoniyatlari, bu yondashuvning afzalliklari va uni samarali qo‘llash usullari tahlil qilinadi.

Ijtimoiy tarmoqlar — zamonaviy ta’lim vositasi sifatida

Ijtimoiy tarmoqlar (Facebook, Instagram, YouTube, Telegram, TikTok, Pinterest, Behance, LinkedIn va boshqalar) bugungi kunda nafaqat muloqot, balki bilim almashish, o‘rganish va o‘z ustida ishlash platformasiga aylangan. Dizayn sohasi esa aynan vizual ifoda, amaliy ishlar, kreativlik va yangilik talab etadigan soha bo‘lgani sababli, bu turdagi platformalar orqali o‘quvchilarning faolligi, qiziqishi va kreativ fikrlash darajasi sezilarli ortadi.

1-rasm. Zamonaviy ijtimoiy tarmoqlar

YouTubedagi dizayn darslari, Adobe Illustrator yoki Photoshop bo'yicha video ko'rsatmalar, Instagramdagi dizaynerlar portfoliolaridan ilhom olish, Behance'da professional ishlar bilan tanishish — bularning barchasi dizayn o'rganuvchilarning nazariy bilimlarini amaliy ko'nikmaga aylantirish imkoniyatini beradi.

Masalan, talabalar o'z ishlari ustida ishlayotganda ijtimoiy tarmoqlar orqali ustozlarining tavsiyalarini real vaqt rejimida olishlari, boshqa dizaynerlarning fikrlarini eshitishlari, tajriba almashishlari mumkin. Bundan tashqari, talabalar o'z portfoliolarini doimiy yangilab borish orqali real mehnat bozorida e'tiborni tortish imkoniga ega bo'ladilar.

Amaliy topshiriqlarni ijtimoiy tarmoqlarda joylashtirish: O'qituvchilar dizayn fanlarida dars davomida beriladigan amaliy topshiriqlarni Instagram, Behance yoki Telegram guruhlar orqali yig'ishlari mumkin. Bu orqali talabalar o'z ishlarini bir-birining ishlaridan ilhom olib, birgalikda rivojlanadilar. Masalan, har haftalik "Design Challenge" tashkil etish orqali talabalarni kreativ fikrlashga undash mumkin.

O'quv loyihalarni ko'rgazma sifatida e'lon qilish: Talabalar yaratgan grafik dizaynlar, video montajlar yoki 3D modellash ishlari YouTube kanali, Instagram portfeli yoki TikTok orqali e'lon qilinsa, bu nafaqat o'zini namoyish qilish, balki tahlil va konstruktiv tanqid orqali o'sishga yordam beradi. Bu jarayon o'quvchilarda javobgarlik, aniqlik, brend shakllantirish va professional ko'nikmalarni rivojlantiradi.

Onlayn master-klasslar va jonli efirlar: Mashhur dizaynerlar bilan onlayn uchrashuvlar, vebinarlar, jonli efirlar orqali talabalar amaliy tajriba orttiradilar. Bu

orqali ular sanoatdagi dolzarb masalalar bilan tanishadilar. Masalan, YouTube yoki Instagram Live orqali tashkil etilgan darslar yoki muhokamalar o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytiradi.

Ijtimoiy tarmoqlarda o'z portfoliolarini yuritish: Dars jarayonida o'rgatilgan har bir mavzu bo'yicha talaba o'z ishlarini alohida katalogda (masalan, Behance yoki Instagram sahifasida) yig'ib boradi. Bu esa uning mustaqil ravishda ish topishida, mustaqil dizayner sifatida xizmat ko'rsatishda, yoki amaliyotga joylashishda katta yordam beradi.

Ilhom manbalari sifatida foydalanish: Pinterest, Instagram kabi platformalardan o'quvchilarning dizayn ko'nikmalarini rivojlantirishda, ilhom beruvchi vizual materiallar tanlashda foydalanish mumkin. Bu jarayon ularning estetik qarashini, kompozitsion fikrlashini shakllantiradi.

Ijtimoiy tarmoqlarning dars jarayonlariga integratsiyasining afzalliklari va xavflari.

Afzalliklari:

Interaktivlik: Ijtimoiy tarmoqlar orqali talabalar darsdan tashqari vaqtda ham o'zaro muloqotda bo'lishadi.

Moslashuvchanlik: Har bir o'quvchi o'ziga qulay vaqtda va tezlikda ma'lumotlarni o'zlashtiradi.

Ilhom va tahlil: Real professional dizaynerlarning ishlarini kuzatib borish o'quvchilarda tanqidiy tahlil ko'nikmasini shakllantiradi.

Portfel shakllantirish: Ijtimoiy tarmoqlar talabalar uchun portfel yaratish va uni tarqatish uchun eng qulay maydonlardir.

Xavflari:

Diqqatni chalg'itish: Ta'lim jarayonida ijtimoiy tarmoqlardan noto'g'ri foydalanish talabalarni asosiy vazifadan chalg'itishi mumkin.

Nomaqbul kontentga duch kelish: O'quvchilar nazorat qilinmagan kontent bilan ham to'qnash kelishi mumkin.

Mualliflik huquqlari muammolari: Boshqa dizaynerlarning ishlarini ko'chirib olish va o'ziga tegishli deb ko'rsatish holatlari ham yuz berishi mumkin.

Shuning uchun, o'qituvchi ushbu texnologiyalarni o'quv jarayoniga integratsiya qilarkan, avvalo maqsadli va nazoratli yondashuvni yo'lga qo'yishi, ijtimoiy tarmoqlardan qanday foydalanish bo'yicha talabalar bilan muhokamalar o'tkazishi muhim.

Dizayn sohasi — bu doimiy harakatda bo'lgan, texnologik va vizual yangiliklarga ochiq soha hisoblanadi. Shu sababli, uni o'rgatish jarayonida ijtimoiy tarmoqlarni to'g'ri yo'naltirib foydalanish, nafaqat o'quvchilarning amaliy ko'nikmalarini oshirishga, balki ularni real ish muhitiga tayyorlashga xizmat qiladi. O'qituvchi va o'quvchi o'rtasida mustahkam, ochiq va kreativ asosga ega muloqot muhiti

shakllanadi. Shu bilan birga, o'rgatuvchi o'zining ustozlik rolini saqlagan holda, texnologiyalarning yordamchi vosita ekanini unutmasligi zarur.

Ijtimoiy tarmoqlar orqali dars jarayonini boyitish, qiziqarli qilish va amaliyotga yaqinlashtirish orqali dizayn sohasida yuqori malakali, kreativ va global mehnat bozorida raqobatbardosh kadrlar tayyorlash mumkin. Bu esa o'z navbatida zamonaviy O'zbekiston ta'lim tizimi oldida turgan ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. M Nurutdinova, Sh Rakhimov. Multimedia trends and stages of development in online journalism. Asian Journal of Research in Social Sciences and Humanities 12 (2), 120-124
2. UNESCO (2021). "The Role of Digital Technology in Art and Design Education." <https://unesdoc.unesco.org>
3. Jenkins, H. (2009). Confronting the Challenges of Participatory Culture: Media Education for the 21st Century. MIT Press.
4. McLoughlin, C., & Lee, M. J. W. (2010). "Personalised and self-regulated learning in the Web 2.0 era: International exemplars of innovative pedagogy using social software." Australasian Journal of Educational Technology.
5. Adobe Education Exchange (2023). "How to Integrate Behance in the Classroom." <https://edex.adobe.com>
6. Davis, M. (2012). Graphic Design Theory: Readings from the Field. Princeton Architectural Press.
7. Instagram for Creators (2022). <https://about.instagram.com/creators>
8. YouTube Creators Blog (2023). <https://blog.youtube>